

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 172/2026-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Lubomírom Müllerom, usadeným euroadvokátom, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 TVS/7/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 TVS/7/2004 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 5 TVS/7/2004 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **10 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **824,72 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 172/2026-8 z 24. marca 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5TVS/7/2004. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadostučinenia vo výške 16 725 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. T 169/76 z 31. decembra 1976 odsúdený za trestný čin vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody na 18 mesiacov nepodmienečne, ktorý vykonal v období od 14. februára 1977 do 14. augusta 1978. Rozsudok bol pre nezákonnosť zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Tz/7/2003 z 18. novembra 2003 a vec bola postúpená Vojenskému obvodovému súdu Prešov.

3. Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2T/7/04 z 2. júna 2004 bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby podľa § 226 písm. b) Trestného poriadku. Na základe odvolania vojenského prokurátora bol rozsudok zrušený uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 5To/16/04 z 13. júla 2004 a vec bola vrátená Vojenskému obvodovému súdu Prešov na ďalšie konanie. V napadnutom konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5TVS/7/04, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

4. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietáhmi okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré nebolo ani po 22 rokoch od vydania zrušujúceho uznesenia právoplatne skončené. Sťažovateľ má v súčasnosti 75 rokov a stále žije v právnej neistote. Vzhľadom na to, že vec nebola dosiaľ právoplatne skončená, sťažovateľ sa momentálne nemôže domáhať nápravy krivdy spôsobenej minulým režimom a odškodnenia za svoje nezákonné uväznenie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Predseda okresného súdu poukázal na písomné stanovisko zákonnej sudkyne, ktorá doplnila skutkový stav prerokovanej veci o nové skutočnosti spočívajúce v tom, že sťažovateľ (obvinený) podaním doručeným Vojenskému obvodovému súdu Prešov 29. septembra 2004 vzal svoju sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5Tz/7/2003 z 18. novembra 2003 späť a súd to uznesením z 29. septembra 2004 vzal na vedomie. Následne sa sťažovateľ podaniami doručenými od 15. októbra 2005 až dosiaľ domáhal, aby súd rozhodol v zmysle uznesenia Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 5To/16/2004 z 13. júla 2004. Aktuálna zákonná sudkyňa sa k procesným rozhodnutiam jej predchodcu vyjadriť nevie. Pripustila však, že obvinený (sťažovateľ) svoju žiadosť o pokračovanie v konaní aj napriek premlčaniu trestného stíhania späť nevzal. Takýto procesný úkon bol urobený len vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 5Tz/7/03 z 18. novembra 2003, preto je potrebné vo veci opätovne rozhodnúť, avšak len o výroku o treste, keďže sťažovateľ bol právoplatne uznávaný za vinného uvedeným rozhodnutím najvyššieho súdu. Zákonná sudkyňa preto nariadila pojednávanie na 13. máj 2026.

6. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru je založená na existencii zbytočných prietahov zo strany okresného súdu, ktorý ani po viac ako 22 rokov od zrušenia pôvodného odsudzujúceho rozsudku najvyšším súdom vec právoplatne nerozhodol.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri posudzovaní ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý ho nastoľuje.

9. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že vec síce patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, no viaceré faktory, napr. enormný časový odstup od spáchania skutku a vynesenia pôvodného odsudzujúceho rozsudku, reorganizácia súdov a prokuratúry, a v neposlednom rade aj zmena legislatívy, majú praktický dopad aj na rozhodovanie súdu v danej veci. Tieto faktory však nie sú v žiadnom prípade spôsobilé ospravedlniť excesívnu dĺžku konania.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že jeho správanie, resp. procesná aktivita nemali osobitný vplyv na dĺžku konania. Je síce pravdou, že sťažovateľom podané podanie z 12. februára 2004 (podanie označené ako odvolanie, no v texte je okrem odvolania aj žiadosť o pokračovanie v konaní), ako aj podanie z 29. septembra 2004 (späťvzatie odvolania) mohli pôsobiť zmätočne, avšak pri sústreďenom postupe príslušného súdu by nebolo možné, aby bol súd po dobu 22 rokov napriek opakovaným žiadam sťažovateľa v konaní kontinuálne nečinný.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd po analýze mimoriadne striedneho obsahu príslušného súdneho spisu konštatuje, že nečinnosť konajúceho súdu, ktorá trvala 22 rokov, možno označiť za excesívnu a nie je ospravedlniteľná žiadnym objektívnym faktorom. Ústavný súd víta, že vo veci je po tak dlho trvajúcej nečinnosti nariadené pojednávanie.

14. Vzhľadom na mimoriadne excesívnu dĺžku trestného konania ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

15. Keďže konanie nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur, ktoré mu je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 824,72 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2026 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania predstavuje sumu 824,72 eur. Priznanú

náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2026

Libor Duľa
predseda senátu